

Date : 12.06.2008
No : 495/ 2008

Den Norske Helsinkforskomiteen i Oslo

Vi takker den Norske Helsikforskomiteen for hjelpen vi fikk for å holde seminar om sør Azerbijan.

Sør Azerbajjan ligger i den nordvestlige delen av Iran, har et areal på ca 300,000 kvadrat kilometer og ca 30 mil. innbyggere. Til tross for sin betydningsfulle historiske rolle, sin kulturelle rikdom og sitt eget rikke språk har azerbaijanere vært utsatt for systematisk asimilasjonspolitik etter at en persisk elite for 83 år siden tok makten og praktiserte persisk sjåvinisme basert på den rasistiske arianisme modellen. Deres politikk førte til at en befolkning som utgjør ca halvparten av innbyggertallet i landet ikke fikk lov til å ha undervisning på sitt eget morsmål og ble diskriminert på den grovest måten. Til tross for at artiklene nr. 15 og 18 i Grunnloven gir rett til morsmålsundervisning for azerbaijnere, finnes det ingen statlig støttede skoler som underviser på azeri-tyrkisk. Det bør nevnes at før perserne tok makten i 1926 var landet styrt av et føderalt styresystem.

Azerbaijanere har ved flere anledninger og via sivile og demokratiske virkemidler krevd sine menneskelige og etniske rettigheter, men hver gang har alle protester blitt respondert med vold og falske anklager som forsøk på separatisme. Det er først de siste 20 årene azerbaijanere har klart å mobilisere etnisk azerbaijanere for å kjempe for sine nasjonale og menneskelige rettigheter basert på menneskerettighetskonvensjoner og demokratiske prinsipper. Ved å bruke de nye informasjonsteknologiske hjelpemidler har man klart å rekruttere stadig nye azerbaijanere som blir bevist sin nasjonale rettigheter og velger å kjempe for det, slik at den nasjonale bevegelsen blir sterkere. Styresmaktene i Tehran har ikke brydd seg om internasjonale konvensjoner og menneskerettigheter og har valgt å bruke vold, fengsling, tortur og henrettelse av azerbaijanske demokratiforkjempere istedenfor å tenke på konstruktive løsningsmetoder.

For 10 år siden ble det stiftet en komité dannet av eksil azerbaijanere som hadde som mål å forsvare verdensazerbajjaneres rettigheter (Verdens azerbaijaneres rettighets forsvars komité). Azerbaijanere som har hatt sterk tro på at de eksisterende problemene i Iran burde løses ved hjelp av demokratiske løsningsmetoder, har vært utsatt for forskjellige former for undertrykkelse, fengsling og tortur. I løpet av de siste 10 årene har ca 10,000 azerbaijanske aktivister blitt avhørt, ca 2000 er blitt fengslet, mange studenter er blitt utvist fra universiteter pga deres sympati for den nasjonal bevegelsen i Azerbaijan

Ünvan: Azərbaycan, Bakı, Şərifzadə 1, Ayna; Tel/Faks +47-99399225;
Address: Ayna, Sherifzade 1, Baki, Azerbaijan; Tel/Fax +47-99399225;

www.dunazhak.net
email: info@dunazhak.net

og mange blir oppsagt fra sin jobb av samme grunn.

Spesielt etter folkedemonstrasjoner i forskjellige azerbajanske byer, den 22.05.2006, hvor millioner av azerbajanere demonstrerte på gatene for å vise sin protest mot den statlig støttede etnisk diskriminering av azerbajanere, har styresmaktene økt presset på azerbajanske aktivister mer enn 100 ganger sammenliknet med tidligere. Under de ovennevnte folkedemonstrasjoner var det ca 1500 demonstranter som ble arrestert, 300 ble såret og 15 mennesker ble drept av politiet.

Tiltross for at det var vanskelig å få ut dokumentert informasjon om det som skjedde under demonstrasjonene, klarte vi å finne dokumenterte bevis på fengsling av 250 mennesker som ble rapportert til FN-s høykommisær. I tillegg fikk studenter som med store vanskeligheter klarte å utgi aviser på tyrkisk forbud mot sin aktivitet. Spesielt de siste 2 årene er det ingen tyrkisk skrivende aviser i azerbajjan som får tillatelse for sin aktivitet. Av de avisene som var populære og fikk forbud for sin videre aktivitet kan nevnes " Navide azerbajjan", Shamse Tabriz" og "Omide Zanja". Til sammen er det mer enn 100 aviser, deriblant noen som skrev kun om kulturelle og vitenskapelige temaer, som ble fratatt aktivitetstillatelsene sine. Siden Komitéen ble dannet har den rapportert 494 kasustikker om menneskerettighetsbrudd i sør Azerbaijan til diverse organisasjoner bl.a. til FN, Amnesty Internasjonal. 33 av de ovennevnte kasustikker er valgt ut for å bli levert i form av en CD til de ansvarlige i den norske Helsinkforskomiteen. I samme CD finnes det opp til 40 rapporter fra Amnesty Internasjonal/ london i forbindelse med politiske fanger og diverse menneskerettighetsbrudd i Azerbaijan. Som det kommer frem i CD-materialet har azerbajjanere basert sine politiske aktiviteter på demokratiske prinsipper og menneskerettigheter som er akseptert internasjonalt, likevel er de utsatt for brutale press fra myndighetenes side. Et åpenbart eksempel på dette er måten azerbajjanernes fredelige demonstrasjon under Verdensmorsmålsdag blir håndtert på, noe som formildes i CD-en som blir utdelt.

I tillegg til at våre demokratiforkjempere blir utsatt for grov mishandling i fengsler, lider familiemedlemmene deres også pga de umenneskelige og ydmykende behandlinger de blir utsatt for. I den ovennevnte CD-platen er det dokumentert hvordan ektefellene til de to azerbajjanske aktivistene Said Matinpour og Abbas Lisani, har vært utsatt for grov mishandling og dehumaniserende behandling. Dette er bare en liten brøkdel av det som skjer med azerbajjanske demokratiforkjempere.

Det bør nevnes at Abbas Lisani ble først fengslet i sin hjemby Ardabil, deretter ble han overflyttet til et annen fengsel i annen by og derfra ble han overflyttet til fengsel i en by som er ca 2000 kilometer vekk fra Azerbaijan. Om dette kan man lese i Amnesty Internasjonals rapporter om azerbajjanere i Iran. Samtidig kan man lese om Behroz Saferi som er en azerbajjansk aktivist som ble arrestert og om hans kone, Leyla Heydari som ble arrestert etterpå. Hun ble satt fengslet i ni måneder i et av Irans og kanskje verdens verst beryktede fengsel, Evin. Hun ble lenket og torturert på den groveste måten. Det mest umenneskelige er at dette ekteparet er blitt avhørt og torturert ved siden av

Ünvan: Azərbaycan, Bakı, Şərifzadə 1, Ayna; Tel/Faks +47-99399225;
Address: Ayna, Sherifzade 1, Baki, Azerbaijan; Tel/Fax +47-99399225;

www.dunazhak.net
email: info@dunazhak.net

hverandre. Alt dette er dokumentert og rapportert til Amnesty Internasjonal. Om noen ønsker å fordype seg inn i noen av de ovenfor nevnte saker for å vite mer om sannheten er det mulig å kontakte de menneskene, spesielt de kvinnene som er blitt behandlet på en umenneskelig og nedverdiggende måte. Kontakttelefonen på noen av ofrene og de som har hatt med deres sak å gjøre vil gis til de rette personene i Helsinkforskomiteen. Til slutt vil jeg avslutte med å gi listen over de azerbaijanske aktivister som er blitt arrestert og fengslet i 2008 i forbindelse med markering av 2-årsdagen for folkedemonstrasjonen den 22 mai 2006. Vi håper at menneskrettighetsorganisasjoner, demokratiske og humanistiske stater og demokratiforkjempere i hele verden vil samarbeide for å kjempe for en mer rettferdig verden uten politiske fanger. Vi håper også at alle mennesker og nasjoner basert på demokratiske prinsipper vil oppnå sine menneskelige og nasjonale rettigheter.

Liste over de de azerbaijanske aktivister som er blitt arrestert i Mai 2008!

A: Før 22 Mai

- 1-Ali Sedigi, 35 år, tidligere studentaktivist, redaktør av en studentavis, bosatt i Tabriz, arrestert den 15.05.08
- 2-Jamshid Zarei, bosatt i Tabriz
- 3-Mehemmed Berhon, 26 år gammel, bosatt i Tabriz
- 4-Ahad Rezevi, bosatt i Tabriz
- 5-Hemid Riazi, 35 år gammel
- 6-Hesen Erk, ansvarlig for web-side Azqala
- 7-Akber Huseinzadeh, bosatt i Tabriz
- 8- Hemid Rostemi, bosatt i Byen Xoy, arrestert den 080508, er forfatter, arrestert under feiring av verdens morsmålsdag, fikk et års fengselstraff og fikk forbudt mot å utgi bøker i 3 år.
- 9- Vahid Bahduri, arrestet den 10.02.08
- 10-Azimi Gadim, muslimsk prest, men kjemper for azerityrkeres rettigheter i Iran
- 11-Elman Nuri
- 12-Akbar Abdullahi fra Xoy arrestert 180508
- 13-Hojjet Salman og Salar Aghayi, begge fra Xoy, arrestert den 180508
- 14-Piyam Alemgolilu, arrester 210508, fra Xoy
- 15-Firidon Mehdipur, arrestert 080508, har fått 39 måneders fengselsstraff

B: etter 22 mai

- 1-Mehemmed Ferhadi, 20 år gammel, bosatt i Tabriz
- 2-Kerim Mehemedzade, 23 år gammel, bosatt i Tabriz
- 3-Husseini Mirzaxani, 24 år gammel, Bosatt i Tabriz
- 4-Firuz Abbasgulizade, 18 år gammel, bosatt i Tabriz
- 5-Riza Abbasgulizade, 20 år gammel, bosatt i Tabriz
- 6-Semed Mehemed Jeferi 21 år gammel, bosatt i Tabriz
- 7-Ali Xakpur
- 8-Yasir Heyder Nejadi, 23 år gammel student, bosatt i Tabriz

Ünvan: Azərbaycan, Bakı, Şərifzadə 1, Ayna; Tel/Faks +47-99399225;
Address: Ayna, Sherifzade 1, Baki, Azerbaijan; Tel/Fax +47-99399225;

www.dunazhak.net
email: info@dunazhak.net

9-Huccet Tariverdian, 41 år gammel, bosatt i Tabriz
10-Hoccet Moxtarzade ,21 år gammel, bosatt i Tabriz
11-Ibrahim, bosatt i Tabriz

Med vannlig hilsen:

Boyuk Resologlu
Lederen for verdens azerbaijaneres rettighets forsvarskomite